

YTTRANDE

2016-10-11

Ärendenummer:
M2016/1849/R

Miljö- och energidepartementet

Sveriges Stadsarkitektförnings synpunkter på Promemorian *Miljöbedömningar* (Ds 2016:25).

Bakgrund

I promemorian föreslås bland annat ett nytt 6 kapitel i miljöbalken, en ny miljöbedömningsförordning och följdändringar i sektorslagstiftning. Det övergripande syftet med förslaget är att dels tillgodose de krav som följer av Sveriges EU-rättsliga och internationella åtaganden, dels effektivisera miljöbalkens bestämmelser om miljöbedömningar för såväl planer och program som verksamheter och åtgärder. Därigenom ges förutsättningar för att öka den samlade miljöskyddseffekten och samtidigt minska tidsåtgången och den administrativa bördan vid miljöprövningen.

Det nya 6 kap. miljöbalken föreslås få en ny struktur och vissa nya ord och uttryck introduceras. Ordet miljöbedömning används för att beskriva de processer som regleras i 6 kapitlet. Uttrycket strategisk miljöbedömning används för den process som avser planer och program och uttrycket praktisk miljöbedömning används för den process som avser verksamheter och åtgärder. Innebörden av ordet miljöbedömning i 6 kap. miljöbalken ändras till att utgöra ett samlingsnamn för såväl strategiska som praktiska miljöbedömningar.

Miljöorganisationers tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor ändras till följd av Sveriges EU-rättsliga och internationella åtaganden. Miljöorganisationer föreslås ges en uttrycklig rätt att överklaga fler beslutstyper enligt miljöbalken. Utökningen avser tillsynsbeslut och beslut som innebär ett försämrat områdesskydd, till exempel för naturreservat. Kriteriet för att en miljöorganisation ska ha rätt att överklaga ändras också från att den ska ha bedrivit verksamhet i Sverige i minst tre år, till att det ska vara en ideell organisation som har till huvudsakligt ändamål att ta tillvara miljöskyddsintressen och som har verkat för sådana intressen under minst två år. Miljöorganisationen ska ha minst 100 medlemmar i Sverige eller på annat sätt visa att den har allmänhetens stöd. Det är dock även fortsatt endast de detaljplaner som kräver en miljökonsekvensbeskrivning, eller inom vilka strandskyddet upphävs, som miljöorganisationer har rätt att överklaga.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

Bedömning

Bedömningen av föreslagna lagförändringar är att de generellt utgör en förbättring i jämförelse med dagens lagstiftning då processen för, och tillämpningen av, bestämmelserna om miljöbedömningar förtydligas. När det gäller miljöbedömning av planer och program innehåller det nya 6 kapitlet framför allt förtydliganden av vad som redan gäller. De ändringar som görs i förhållande till planer och program syftar till att öka myndigheters och kommuners tillämpning av bestämmelserna om miljöbedömningar

samt till att öka transparensen i bedömningarna om en sådan ska göras eller inte göras. SSF ser detta som positivt.

Miljöbedömningar av planer och program ändras till uttrycket strategisk miljöbedömning, i syfte att förtydliga vilken typ av miljöbedömning det rör sig om. Miljöbedömningen för planer och program är till sin natur mer allmän, framåtsyftande och övergripande än miljöbedömningar för verksamheter och åtgärder. SSF anser att denna förändring är positiv.

De förtydliganden och förslagna lagändringarna i miljöbalken kan härledas till internationella åtaganden. Att det skapas en reglering som ger miljöorganisationer möjlighet att exempelvis överklaga tillsynsbeslut är i linje med Århuskonventionen. SSF bedömer att miljöorganisationers ökade rätt att överklaga detaljplaner kan leda till att detaljplaneprocessen förlängs och därmed till att kommunens mål om exempelvis bostadsbyggande kan bli svårare att uppfylla. Det ändrade kriteriet för hur länge en miljöorganisation ska ha bedrivit verksamhet, från 3 år till 2 år, kan ha en viss påverkan på detaljplaneprocesser då det kan bli fler organisationer som har möjlighet att överklaga detaljplaner. Den föreslagna lagändringen om vilka miljöorganisationer som har rätt att överklaga kan tolkas som otydlig, eftersom kriteriet att organisationen "på annat sätt visar att den har allmänhetens stöd" kan visa sig vara svårtolkat och kan skapa problem för rättsystemet.

Stina Fahlgren,
Remissansvarig i Sveriges Stadsarkitektförening

Per Haupt,
Ordförande i styrelsen för Sveriges Stadsarkitektförening